

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 119/08-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. septembra 2008 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka vo veci sťažnosti G. S., M., zastúpeného advokátkou JUDr. M. K., K., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 671/99 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo G. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 671/99 p o r u š e n é b o l o .

2. G. S. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Košice II p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Košice II je p o v i n n ý uhradiť G. S. trovy právneho zastúpenia v sume 10 098 Sk (slovom desaťtisícdeväťdesiatosem slovenských korún) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. M. K., K. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 119/08-19 z 10. apríla 2008 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť G. S. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 671/99.

2. Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vidí sťažovateľ v takto opísanom skutkovom stave:

„Nálezom Ústavného súdu SR III. ÚS 81/05 zo dňa 6. 7. 2005, ktorý mi bol doručený dňa 22. 8. 2005, bolo rozhodnuté, že Okresný súd Košice II, v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 671/99 porušil moje základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov

zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj moje právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. ...

Okresný súd Košice II. bol... ústavným súdom zaviazaný konať bez zbytočných prietáhov. ...“.

V ďalšom sťažovateľ popísal priebeh následného súdneho konania a uviedol: *„je potrebné konštatovať, že v konaní pred okresným súdom, dochádza, aj po právoplatnosti tohto nálezu (ústavného súdu, pozn.), ku zbytočným prietáhom v konaní nečinnosťou súdu a jeho neefektívnym postupom pri nariadovaní aj druhého znaleckého dokazovania, keď sa aj to prvé ukázalo byť neefektívnym.“*

3. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa G. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II. v konaní vedenom pod sp. zn. 12 G 671/99 od 6. 7. 2005, keď bol vydaný nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 81/05-59 porušené bolo.

Okresnému súdu Košice II. v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 671/99 sa prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

G. S. priznáva ústavný súd primerané finančné zadosťučinenie v sume 150 000,- Sk, ktoré je Okresný súd Košice II. povinný vyplatiť G. S. do dvoch mesiacov odo dňa doručenia tohoto nálezu.

Okresný súd Košice II. je povinný uhradiť G. S. trovy konania vo výške 6.732,- Sk do 15 dní od doručenia tohoto nálezu na účet advokátky JUDr. M. K., K. ...“

Svoju žiadosť o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnil takto: *„Ja sťažovateľ pociťujem beznádej vo veci, ktoré konanie už trvá desiaty rok a okresný súd, napriek tomu, že o zbytočných prietáhoch v konaní pred ním už rozhodol ústavný súd, vo veci buď nekoná vôbec, resp. koná bez viditeľného pokroku. Nie je prípustné, aby sa takýmto spôsobom porušovali základné práva účastníka pred všeobecnými súdmi. Dĺžka*

konania, ktoré doposiaľ nie je právoplatne ukončené a tak stav mojej právnej neistoty bude pretrvávajúť, je nezdôvodniteľná a ničím neospravedliteľná. Sud má k dispozícii také procesné prostriedky, aby zabezpečil plynulosť konania a jeho rýchly priebeh. V uvedenom konaní, vzhľadom na jeho predmet, bolo zbytočné nariaďovať znalecké dokazovanie. Ide o nárok zo zrušenej zmluvy, o čom som sa vyjadroval vyššie. Vydanie bezdôvodného obohatenia sa mohlo realizovať platobným rozkazom.

Prístup okresného súdu ku nálezom ústavného súdu a ku odstraňovaniu príčin vedúcich ku záverom o porušovaní základných práv mojich, ako účastníka konania, ohrozuje moju dôveru ku princípu právneho štátu.“

4. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania. Za okresný súd jeho predseda listom sp. zn. 1 SprV/117/2008 z 29. februára 2008 a listom sp. zn. 1 SprV/230/2008 z 22. apríla 2008. Právna zástupkyňa sťažovateľa zaujala stanovisko k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom z 19. mája 2008.

4.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení, po uvedení chronológie úkonov súdu od 17. augusta 2005, inter alia uviedol:

„... je zrejmé, že v období od 6. júla 2005 súd v danej veci nebol nečinný, vykonával úkony a vytyčoval pojednávania. Spis sa v dôsledku sťažovateľom podaných odvolaní opakovane nachádzal na Krajskom súde v Košiciach. Táto skutočnosť však nemôže byť považovaná za prieťahy spôsobené súdnymi osobami tunajšieho súdu.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti považujem predmetnú sťažnosť za neopodstatnenú.“

4.2 Právna zástupkyňa sťažovateľa v stanovisku z 19. mája 2008, ktorým reagovala na vyjadrenie predsedu okresného súdu, v podstatnom uviedla: «*Stanovisko predsedu Okresného súdu Košice II. považujem za zavádzajúce, snažiace sa ospravedlniť postup zákonnej sudkyne v konaní, ktoré je poznačené neospravedliteľnými prieťahmi. Tomuto konaniu mal súd I. stupňa venovať zvýšenú pozornosť, a to vzhľadom na obsah existujúceho nálezom ústavného súdu SR zo dňa 6. 7. 2005. ... Činnosť súdu bola nesústredená, neefektívna a nekoncepčná, a rozhodne sud nijakým spôsobom neprispel ku odstráneniu*

stavu právnej neistoty. Napriek tomu, že konanie, v ktorom ústavný súd už vylovil porušenie základného práva v mojom prípade, je stále na súde I. stupňa, a to bez rozhodnutia vo veci samej. Súd dokonca nemá k dispozícii ani objektívny znalecký posudok. Ku zbytočným priet'ahom dochádza nečinnosťou súdu a jeho neefektívnym postupom pri nariaďovaní už aj druhého znaleckého dokazovania, keď sa aj prvé ukázalo byť neefektívnym.

Domnievam sa, že sa nemožno stotožniť s „ospravedlňovaním predlžovania konania“ mojím podávaním odvolaní, na základe ktorých sa spis nachádzal na Krajskom súde v Košiciach, na čo sa odvoláva predseda Okresného sudu Košice II. Súdu nič nebránilo ani v tom čase riadne konať bez priet'ahov. Môjho klienta k podávaniu opravných prostriedkov proti nezákonným rozhodnutiam o znalečnom, primäl práve neefektívny postup okresného súdu, ktorý namiesto toho, aby poskytoval ochranu ústavným právam môjho klienta, sa zaoberal finančnými nárokmi znalcov, ktorí nekonali efektívne a odborne.»

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou namietaného porušenia práv – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, resp. v primeranej lehote (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

6. Zo sťažnosti a jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 12 C 671/99 a s prihliadnutím aj na skutkový stav zistený v konaní pred ústavným súdom sp. zn. III. ÚS 81/05, keďže ide o to isté konanie okresného súdu vedené pod sp. zn. 12 C 671/99, ústavný súd zistil:

Žalobný návrh bol podaný okresnému súdu 22. decembra 1998. Od vynesenia nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 81/05 zo 6. júla 2005 okresný súd vykonal tieto úkony vo veci:

Okresný súd vydal 17. augusta 2005 uznesenie č. k. 12 C 671/99-142, ktorým nariadil znalecké dokazovanie a ustanovil súdneho znalca J. B. na vypracovanie znaleckého posudku do 40 dní od doručenia uznesenia.

Dňa 7. septembra 2005 podal odporca odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 12 C 671/99-139 z 18. augusta 2005, ktorým bolo rozhodnuté o odmene znalca Ing. F.

Okresný súd 9. septembra 2005 odoslal spis aj s odvolaním sťažovateľa Krajskému súdu v Košiciach na rozhodnutie o odvolaní.

Krajský súd v Košiciach prevzal spis 13. septembra 2005 a zaevidoval ho pod sp. zn. 2 Co/290/2005.

Sťažovateľ 15. novembra 2005 oznámil súdu, že 6. októbra 2005 sa obhliadka bytu neuskutočnila, pretože sa znalec ani odporca nedostavili bez toho, aby bol zrušený termín obhliadky. Poukázal na to, že znalec súdom stanovený termín vypracovania posudku nedodržel.

Sudca vykonal úradný záznam, v ktorom je zaznamenaná telefonická urgencia znalca, aby vypracoval znalecký posudok.

Okresný súd 3. januára 2006 písomne urgoval znalca na vypracovanie znaleckého posudku. Znalec prevzal výzvu 28. januára 2006.

Dňa 30. januára 2006 súdny znalec oznámil súdu, že nemôže vypracovať znalecký posudok, lebo nemá súdny spis, keďže sa nachádza na Krajskom súde v Košiciach.

Okresnému súdu bolo 9. februára 2006 doručené uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Co/290/2006 z 13. januára 2006, ktorým bolo zrušené napadnuté prvostupňové rozhodnutie. Sudca dal kancelárii pokyn na doručenie uznesenia Krajského súdu v Košiciach účastníkom konania a znalcovi s tým, aby sa k nemu vyjadrili.

Dňa 8. marca 2006 doručil súdny znalec Ing. F. okresnému súdu svoje stanovisko k uzneseniu Krajského súdu v Košiciach vo veci znalečného. Sudca dal kancelárii pokyn na vypracovanie opätovného rozhodnutia o znalečnom pre znalca Ing. F.

Dňa 23. mája 2006 bol okresnému súdu doručený znalecký posudok znalca Ing. J. B. aj s vyúčtovaním odmeny.

Sudca dal kancelárii pokyn, aby zaslala účastníkom konania znalecký posudok s tým, aby sa k nemu vyjadrili v lehote 10 dní.

Okresný súd vydal 24. mája 2006 uznesenie č. k. 12 C 671/99-167, ktorým určil odmenu súdnemu znalcovi J. B. za vypracovaný znalecký posudok.

Dňa 31. mája 2006 bol spísaný úradný záznam so znalcom Ing. J. B. na okresnom súde, v ktorom požiadal o doplatenie náhrady hotových výdavkov za vypracovaný znalecký posudok.

Okresný súd vydal 31. mája 2006 uznesenie č. k. 12 C 671/99-169, ktorým určil náhradu hotových výdavkov súdnemu znalcovi J. B. za vypracovaný znalecký posudok.

Dňa 9. júna 2006 sa k uzneseniu Krajského súdu v Košiciach vyjadril odporca.

Dňa 12. júna 2006 sťažovateľ podal odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 12 C 671/99-167 z 24. mája 2006.

Okresný súd vydal 16. júna 2006 uznesenie č. k. 12 C 671/99-177, ktorým určil odmenu súdnemu znalcovi Ing. F. za vypracovaný znalecký posudok.

Okresný súd 15. júna 2006 vyzval znalca Ing. J. B., aby sa k podanému odvolaniu sťažovateľa vyjadril.

Dňa 20. júna 2006 okresný súd spis aj s opravným prostriedkom sťažovateľa zaslal Krajskému súdu v Košiciach na rozhodnutie o odvolaní.

Krajský súd v Košiciach 22. júna 2006 prevzal spis na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľa.

Sudca dal pokyn vyššej súdnej úradníčke, aby posúdila a navrhla spôsob vybavenia veci.

Dňa 7. júla 2006 doručil okresnému súdu znalec Ing. J. B. stanovisko k odvolaniu.

Dňa 25. júla 2006 sťažovateľ podal odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 12 C 671/99-177 zo 16. júna 2006.

Dňa 20. februára 2007 bolo okresnému súdu doručené uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 1 Co 287/2006-197 z 30. novembra 2006, ktorým zmenil napadnuté uznesenie okresného súdu č. k. 12 C 671/99-167 zo 24. mája 2006 tak, že znížil odmenu znalcovi Ing. J. B.

Dňa 28. februára 2007 dal sudca kancelárii pokyn, aby doručila uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 1 Co287/2006-197 z 30. novembra 2006 účastníkom konania a aby

spis bol vrátený Krajskému súdu v Košiciach, lebo nebolo rozhodnuté o dovolaní proti uzneseniu o určení odmeny pre súdneho znalca Ing. F.

Krajský súd v Košiciach prevzal spis 1. marca 2007 na rozhodnutie o odvolaní.

Dňa 6. augusta 2007 bolo okresnému súdu doručené uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 5 Co/71/2006-204 z 22. júna 2007, ktorým napadnuté uznesenie okresného súdu č. k. 12 C 671/99-177 potvrdil.

Sudca dal kancelárii pokyn, aby zaslala účastníkom konania uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 5 Co/71/2007-204 z 22. júna 2007.

Dňa 2. októbra 2007 dal sudca pokyn na nariadenie termínu pojednávania na 26. november 2007.

Okresný súd 26. novembra 2007 uskutočnil súdne pojednávanie za účasti sporových strán. Vypočul sťažovateľa, odporcu, právni zástupcovia sa k veci vyjadrili a pojednávanie odročil na 8. február 2008 za účelom predloženia návrhov na doplnenie dokazovania a oznámenia adresy svedkov, ktorých navrhujú vypočuť.

Dňa 1. februára 2008 sťažovateľ okresnému súdu upresnil výšku ušlého zisku.

Sťažovateľ podaním na okresnom súde 7. februára 2008 upozornil súd na prietahy v konaní.

Podaním okresnému súdu 7. februára 2008 predložil splnomocnenie novoustanovený právny zástupca odporcu a požiadal o odročenie pojednávania nariadeného na 8. február 2008 z dôvodu naštudovania spisu.

Sudca dal 12. februára 2008 kancelárii pokyn na nariadenie termínu pojednávania na 9. apríl 2008, tento termín bol preročený na 23. apríl 2008.

Dňa 8. februára 2008 predložil sťažovateľ okresnému súdu listinný dôkaz.

Dňa 25. februára 2008 odporca oznámil okresnému súdu, že nemá ďalšie návrhy na dokazovanie.

Dňa 14. mája 2008 okresný súd vydal uznesenie, ktorým nariadil doplnenie znaleckého posudku č. 9/2006 z 22. mája 2006, pretože „závery predmetného znaleckého posudku neboli jednoznačné“.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý

znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

1. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

1.1 Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom konania vedeného okresným súdom je rozhodovanie o nároku sťažovateľa na zaplatenie 61 290,10 Sk istiny s príslušenstvom. Vzhľadom na nutnosť nariadenia znaleckého dokazovania možno napadnuté konanie považovať po skutkovej stránke za zložitejšie. Samotnú skutkovú

zložitost' však nemožno dávať do súvislosti s pretrvávajúcou neefektívnou činnosťou okresného súdu. Po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov.

1.2 Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd pri preskúmaní spisu nezistil okolnosť, ktorou by sťažovateľ prispel k zbytočným priet'ahom v konaní. Aj keď sťažovateľ podával odvolania proti uzneseniu okresného súdu, ktorým priznal odmenu znalcovi za podaný znalecký posudok, využil tým len právo, ktoré mu poskytuje zákon na uplatnenie jeho práv. Uvedenou činnosťou sťažovateľ neprispel k „zbytočným“ priet'ahom, lebo konal konformne s procesnoprávnou úpravou (Občiansky súdny poriadok, pozn.). Uvedené správanie sťažovateľa teda nemalo priamu súvislosť so zistenou dobou neefektívnej činnosti okresného súdu (bod 1.3), preto na ňu ústavný súd neprihliadal.

1.3 Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku jeho postupu došlo k porušeniu uvedeného základného práva, ústavný súd zistil, že to tak je, a to napriek skutočnosti, že plynulému postupu nebránila žiadna zákonná prekážka v konaní (II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04). Ústavný súd zároveň pri posudzovaní prihliadal aj na § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Vychádzajúc z predloženej sťažnosti a z pripojených dokumentov, ako aj zo stanovísk účastníkov konania a na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd konštatuje predovšetkým neefektívne správanie sa okresného súdu, ktoré v spojitosti s celkovou dĺžkou súdneho konania (takmer 10 rokov) a už konštatovanými priet'ahmi ústavným súdom (nález sp. zn. III. ÚS 81/05 zo 6. júla 2005) mali za následok zistenie

ďalších priesťahov (od júla 2005), pretože okresný súd nevykonával úkony smerujúce k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádzal.

Ústavný súd sa priklonil k názoru sťažovateľa, že k zbytočným priesťahom v konaní došlo, aj keď v predmetnej veci okresný súd určité úkony vykonal. Okresný súd však vzhľadom na celkovú dĺžku konania a už uvedené rozhodnutie ústavného súdu o zistených priesťahoch nekonal sústredene a efektívne, keď napr. dal prednosť stanoveniu odmien a náhrad hotových výdavkov pre znalcov vo svojich uzneseniach č. k. 12 C 671/99-139 z 18. augusta 2005, č. k. 12 C 671/99-167 z 24. mája 2006, sp. zn. 12 C 671/99-169 z 31. mája 2006 a sp. zn. 12 C 671/99-177 zo 16. júna 2007, a nie tomu, aby čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, pre ktorú sa občan obrátil na súd. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že okresný súd pre nedostatky ostatného znaleckého posudku musel 14. mája 2008 uznesením nariadiť jeho doplnenie. Táto skutočnosť iba potvrdzuje kontext už uvedeného.

Okresný súd si teda nezvolil taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa sťažovateľ obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Správanie znalcov a účastníkov konania ako dôvodu, ktorý by mal byť objektívnou príčinou spôsobujúcou priesťahy v konaní, ústavný súd neakceptoval.

Podľa § 8 zákona č. 36/1996 Zb. o znalcoch a tlmočníkoch v znení neskorších zmien (účinný do 31. augusta 2004) znalci sú povinní vykonávať znaleckú činnosť riadne a v určenej lehote. V zmysle § 17 ods. 1 vyhlášky č. 263/1996 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 36/1967 Zb. o znalcoch a tlmočníkoch pri vyžiadaní znaleckého alebo tlmočnickeho úkonu štátny orgán v medziach ustanovených zákonom uloží znalcovi alebo tlmočníkovi lehotu, v ktorej má úkon vykonať. Pred uložením lehoty podľa okolností treba so znalcom alebo s tlmočníkom prerokovať, či môže v požadovanej lehote úkon vykonať.

Obdobne zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov – ďalej len „zákon o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch (účinný od 1. septembra 2004) v § 16 ods. 2 písm. b) ukladá znalcovi povinnosť vykonávať znaleckú činnosť riadne a v určenej lehote.

Okresný súd ako zadávateľ mal (§ 16 ods. 4 zákona o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch) pred vykonaním úkonu znaleckej činnosti prekonzultovať so znalcom znalecké otázky, prerokovať uplatnenie nároku na preddavok podľa § 2 ods. 6 písm. a) a možnosti znalca vykonať úkon znaleckej činnosti v požadovanej lehote.

Z uvedeného vyplýva, že okresný súd nevyužil možnosti, ktoré mu zákon umožňoval na odstránenie prietáhov v konaní.

Z dosiaľ vykonaných úkonov súdu vyplýva, že okresný súd bol v spore sťažovateľa v podstate nečinný. Nečinnosť okresného súdu charakterizuje konanie vedené pod sp. zn. 12 C 671/99 ako celok, a preto ústavný súd nepovažuje za potrebné hodnotiť sporadické úkony okresného súdu.

Ústavný súd v tejto súvislosti neakceptoval argumentáciu okresného súdu spočívajúcu v poukazaní na nutnosť rozhodovať o odmene náhrade hotových výdavkov pre znalcov, ktoré mali prispieť k celkovej dĺžke konania. Uvedené skutočnosti jednotlivito ani vo vzájomnej spojitosti nemôžu odôvodňovať celkovú neprimeranú dĺžku posudzovaného súdneho konania, ktoré doteraz predstavuje takmer 10 rokov.

2. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 671/99 došlo k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

3. Aj napriek zisteniu ústavného súdu, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, neprikázal mu, aby vo veci sp. zn. 12 C 671/99 konal bez zbytočných prietahov vzhľadom na to, že táto povinnosť mu už bola uložená nálezom ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 112/07 zo 4. septembra 2007 (m. m. I. ÚS 232/05, IV. ÚS 187/05, II. ÚS 96/06, IV. ÚS 45/07, IV. ÚS 99/07).

Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

4. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ v sťažnosti žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 150 000 Sk.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 12 C 671/99 a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu ústavný súd považoval priznanie sumy 20 000 Sk za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona

o ústavnom súde (bod 2 výroku nálezu). Pri určení výšky finančného zadost'učinenia ústavný súd prihliadol tiež na s'ťažovateľom požadovanú sumu v súdnom spore (61 290,10 Sk).

5. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Úspešnému s'ťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom. Advokátka vykonala tri úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, spísanie a podanie s'ťažnosti 8. februára 2008, zaujatie stanoviska 19. mája 2008 k vyjadreniu okresného súdu.

Odmena za jeden úkon právnych služieb v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov je 1/6 z výpočtového základu 19 056 Sk. Za jeden právny úkon vykonaný v roku 2008 patrí advokátke odmena z výpočtového základu 19 056 Sk, t. j. 3 176 Sk a režijný paušál 190 Sk, teda spolu 3 148 Sk. Odmena advokátke za poskytnuté služby v konaní pred ústavným súdom (za tri úkony právnych služieb + 3x paušálna náhrada) predstavuje celkovú sumu 10 098 Sk.

Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne s'ťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

6. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

7. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. septembra 2008